Wii Christian den Siette

af Guds Naade, Konge til Dannmark og Norge, etc. Aller-Naadigste Ville, at Vores nu værende og tilkommende Superintendenter i Skalholt og Holum Stifter paa Vort Land Island, sig Allerunderdanigst skal Rette og Forholde.

12. Art.

Enhver Biskop nyder paa sin Visitation udi hvert Herret Frii-Skyts og Tæring, med de ham fornødne Folk paa Reisen; Hvor til Sysselmanden udi det Herret, hvor Biskopen skal visitere, betyds naar det ham er bekiendt giort, giør de fornødne Anstalter.

16.

Til og at forekomme ald Tvistighed, som af mangel paa tilforladelige Efterretninger, kand reise sig om Kirkernes Eiendom, Rettigheder og Qvilder, som staar paa Præste og Proprietarie Kirke-Grund, da skal efter forige Superintendenters giørte Allerunderdanigste Forslag, disse efterfølgende Bøger, nemlig udi Skalhollts Stift, det gamle Biskop Vilchins Kirke-Registter, eller Maldaga-Bog, sammenskrevet Aar 1397. Og i Holum Stift, (1.) Biskop Jen Tyrechsens Registter, og Maldaga-Bog af 1360. (2.) Biskop Peters af 1394. (3.) Biskop Auduñars af 1398. (4.) Biskop Olaf Regnvaldsens af 1461. og (5.) Præstens Sigurders, som er colligeret efter Reformationen, hvor efter ansees og agtes, som til forladelige og Authentiqve Kirkestole og Maldaga-Bøger udi Skalholt og Holum Stifter, efter hvilche alle Tvistigheder om Kirkernis Eiendom og Rettigheder, skal paa dømmes og afgiøres. Men fremkommer nogen med langvarig Hevd over Hundrede Aar, eller og saadann Breve og Documenter, som klarligen udvise, at nogen Eiendom, Rettighed eller Qvilder U-lovlig er Kirken frakommen, som forbemældte Maldaga Bøger tillegge dem, eller og siden den Tiid dem er bleven tillagt, da skal Vores Protempore Stift-Amtman

mand og vedkommende Biskop, med nogle fornuftige Mænd, forst kiende paa den samme Hevd, eller det fremlagde Document, om det er rigtigt, før end der efter maa dømmes. Udi det Øvrige maa der hvad Kirkernis Inventaria i begge Stifter angaar, saa som Ornamenter og Instrumenter i Kirken, icke dømmes efter fornevnte Maldaga-Bøger, men efter de Bøger, som siden Reformationen af de Evangeliske Superinrendentet ere forfattede.

17.

Proprietarii og saa kaldede Beneficiarii, skal af Biskopen tilholdes, at holde deres Kirker med Ornamenter og andet i forsvarlig Hevd og Stand, saa og indrette Kirkens Bygning saa stoer at alle Meenighedens Lemmer kand Rommes der i. Saa bør de og giøre reede og Rigtighed for Kirkens Indtegt og Udgift; Giøres der med U-lovlig Opholld, eller Bygningen forfalder, til-tales Proprietarii af Amtmanden paa Kirkens Rettighed og Beneficiarii straffes efter Kongl. Allernaadigste Befaling af 1708. Des for uden skal af Proprietario eller hans Arvinger spares saa meget, som til Kirkens Bygning tillige med dens Øvrige Indkomst behøves.

18.

Naar ellers Biskopen paa sin Visitation finder noget saa Brøstfældigt, at det bør forbedres, eller og befaler noget til videre Indretning, skal hands Befaling der udi U-veigerlig Efterkommes, forsommes det, da det dog kand forbedres, eller forandres, straffes Kirkens Værge efter got Befindende til Fattige, og tilholdes af Amtmanden U-fortøvet at Efterkomme sin Pligt.

19.

Hvis Materialer til slige Reparationer kunde behoves herfra Kiøbenhafn at lade komme, der paa Tilstilles Vedkommende Kiøbmand fortegnelse, som skal være pligtig samme at indkiøbe, og næste Aar epter, i mod billig Betaling, at medbringe; Forsommes det af Kiøbmanden, til skriver Vedkommende Biskop, det Islandske Compagniets Directeurer der om, som skal sorge for, at de reqvirerte Materialier uden opholld overkomme.

25.

Naar nogen tilsiges at møde til Consistorium, skal hand Uveigerlig indfinde sig, hvis icke lovmæssig forefald ham der udi forhindrer, i hvilken fald hand en anden har at Bestille, som kand findes Beqvem der til, hvis hand ikke vil Bøde der for efter Sedvane.

32.

Efter som ingen Børne-Skooler findes udi Island, og alligevel mange Fattige Børn antreffes som ingen Hielp eller Underviisning kand have af deres Forelldre, har Biskopen med største Omhyggelighed, at antage sig denne høyfornødne Sag, og flittig at opmuntre Geistligheden i sit Stift ved Kierlige og Christelige Forestillinger at bevæge dem, som ere de best Formuendes, i deres Meenighed, Arlige at giøre et lidet Tilskud, paa det slige Vanvittige der for, hos der en til beqvem og Gudfrygtig Mand, kunde til Underviisning og Optugtelse nedbringes. Og som sligt allerede paa sine Stæder er bleven indrettet, saa bør der og sees der hen, at det bliver ved Magt holden, hvor til den Verslige Øvrighed efter Biskopens Paamindelse skal rekke hannem, udi det anbetroede District og Herret, Haanden, paa det Guds Ære her udinden videre kunde vorde forfremmet.

33.

De Foreldre, som have nogenleedes midler, bør Selv sorge for, at deres Børn blive undervtisste, hvor til de alvorligen af Præsten ere at formane og naar det intet hielper, af den Verslige Øfrighed at til holde, hvor med Biskopen paa sin Visitation skal have inseende og i fornøden fald, den skyldige at tiltale og Angive.

46.

Biskopen skal paa ald muelig maade Forsvare mod alle og enhver, de Gode Præsters Myndighed, som deres Embede i Lærdom og Levnet vel forstaae, saa at den tilbørlige anseelse en lærere i Embedetz Sager bør have, icke for deres udvortes slette vilkaars og Fattigdoms Skyld svekkes eller Kuldkastes, hvilket ligeleedes den af os Beskickede Verslige Øvrighed til behørig handthævelse over Lærerne i mod ald (u) billig paatale og anders urangvillighed har at i Agt tage.

184

Alle de boder som for Sabbathens og andre hellige Dages Overtrædelse, med videre, efter Vores Allernaadigste Forordningers Indhold, om Sabbathens helligholdelse og Catechisation kand falde, skal af Vores Beskickede Verslige Øvrighed uden ophold inddrives; Og skal ingen understaae sig noget der af under det Navn af Sagefald at tilegne, men de skal uden afkortelse Tilstilles Præsten i det Sogn, hvor forseelsen Skeet er. Hvor i mod Præsten Aarlig skal giøre reede for Biskopen og Provsten, hvor mange boder ere Indkomne, og hvorledes og til hvem de ere anvendte, paa det iforneden fald, der udi enten Forandring kand giøres, eller nøiere efter sporsel skee hos Vedkommende. Givet paa Vort Slot Rosenborg D. 1. Julij 1746.

Under Vor Kongelig Haand og Signet.

Christian R.

(L. S.)

Conforme sin Original. Testerer.

Halldor Brinjolfsson